UNHCR
The UN Refugee Agency

НАМЕРЕНИЯ И ВЪЗГЛЕДИ НА СИРИЙСКИТЕ БЕЖАНЦИ И ТЪРСЕЩИТЕ МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА В ЕВРОПА

май 2025 г.

Съдържание

Обобщение	3
Обща информация	4
Демографски профили	4
Намерения за следващите 12 месеца	6
Възможности за връщане в бъдеще	9
Посещения в Сирия с цел опознаване	10
Нужда от информация	11
Приложение: Методология	12

Благодарности

Данните, използвани в настоящия доклад, са събрани чрез онлайн проучване и дискусии във фокус групи, организирани от ВКБООН с подкрепата на националните офиси в Европа. И двете дейности бяха насочени към сирийски бежанци и лица, търсещи международна закрила. Благодарни сме за активното участие на партньорите на ВКБООН, организациите, ръководени от бежанци, представителите на гражданското общество, местните власти и доброволците бежанци, които подкрепиха усилията за разясняване и ангажиране. Признаваме също така съществения принос на платформите за помощ на ВКБООН и екипите за социалните медии за улесняване на достъпа до проучването. Преди всичко, ВКБООН благодари на сирийските бежанци и лицата, търсещи международна закрила, които участваха в проучването и дискусиите във фокус групи. Тяхната готовност да споделят своите възгледи, опит и стремежи ни позволява да се застъпваме по-добре за техните права и да информираме за бъдещата подкрепа.

Свържете се с нас

Регионално бюро на ВКБООН за Европа
Имейл: rbeext@unhcr.org
Уебсайт: www.unhcr.org/europe

Снимка на корицата:

Вафа Мурад, бежанец от Сирия, понастоящем живеещ в Ротеси на остров Бют в Обединеното кралство.
© ВКБООН/Андрю Теста

Обобщение

Основни заключения

81%

от анкетираните не планират да се завърнат в Сирия през следващите 12 месеца. Техните решения са повлияни от различни фактори, най-вече от нивото на безопасност и сигурност, както и от необходимостта да запазят правния си статут в приемащите страни, особено за да си осигурят закрила, ако условията в Сирия се влошат.

3%

от анкетираните планират да да се върнат за постоянно в Сирия през следващите 12 месеца, като повече от половината от тях вече са се подготвили.
Основните причини за завръщане включват достъп до имущество и събиране с роднини.

Фактори, които дават възможност за бъдещо завръщане

в Сирия бяха изтъкнати по време на дискусиите във фокус групите. Основните съображения са **безопасност и сигурност, подобрена инфраструктура и достъп до възможности за препитание.**

44%

от анкетираните изразиха интерес към посещения в Сирия с цел опознаване.
Бежанците обаче посочиха няколко фактора, които им пречат да осъществят тези посещения, най-вече страха от загуба на правния си статут в приемащите държави и опасенията за сигурността в Сирия. Дискусиите във фокус-групите разкриха, че страхът от загуба на законния статут често се засилва от липсата на достъп до официална и надеждна информация относно въздействието на посещенията с цел опознаване върху законния им статут в приемащите държави.

Пропуски в достъпа до официална и надеждна информация

разкрити по време на дискусиите във фокус групите. Участниците често съобщават, че не са информирани за решенията, засягащи живота им, включително за потенциалните промени в правния им статут и състоянието на молбите им за международна закрила, което поражда тревога и страх.

Загриженост относно закрилата на жените

установени по време на дискусиите във фокус групите. Някои участници посочиха, че жените рядко са консултирани за решенията относно завръщане в рамките на техните домакинства и понякога са принуждавани да се завърнат от роднини мъже.

Основни препоръки

ВКБООН препоръчва да се подобри предоставянето на официална и надеждна информация по въпроси, засягащи бежанците, включително промени в правния им статут в приемащите държави, статута на международната им закрила и приложимите процедури за посещения с цел опознаване в страните, които са предприели положителни стъпки, за да позволят на бежанците да предприемат такива посещения, без да губят правния си статут.

ВКБООН насърчава приемащите държави да предоставят помощ на бежанците, които са избрали да се завърнат, и да допринасят за усилията за възстановяване в Сирия като част от цялостен подход към завръщането и реинтеграцията.

ВКБООН препоръчва да се прилагат подходящи системи за подкрепа и гаранции, които да гарантират, че всички членове на семейството, особено жените, могат да участват пълноценно в решенията за завръщане или оставане.

Обща информация

Четиринадесетгодишният конфликт в Сирия доведе до масово разселване на сирийци както в страната, така и в чужбина. Европа се превърна в основна дестинация за разселените лица, като до края на 2024 г. се очаква да бъдат регистрирани 4,2 милиона сирийски бежанци и лица, търсещи международна закрила. Турция е домакин на по-голямата част от бежанците (приблизително 2,8 млн.), а останалите 1,3 млн. са разпределени в други европейски държави, включително над 140 000 лица, търсещи международна закрила, които все още очакват решения по своите молби. Извън Турция три четвърти от сирийците пребивават в Германия (788 000), Австрия (118 000) и Нидерландия (86 000). Освен това единадесет други европейски държави заедно приемат почти една четвърт от сирийските бежанци и търсещите международна закрила, като всяка от тях настанява между 20 000 и 50 000 души.

През декември 2024 г. падането на режима на Асад бележи значителен обрат в конфликта в Сирия. Милиони сирийски бежанци се опитват да установят какво означава новата реалност за тях и техните семейства. Много от тях обмислят доколко Сирия ще бъде безопасна, преди да могат да вземат информирано решение да се завърнат у дома. В този контекст ВКБООН проведе проучване, за да придобие представа за намеренията на сирийските бежанци и лицата, търсещи международна закрила в Европа, с цел информиране на политическите решения и гарантиране, че позицията на бежанците е в центъра на дискусиите относно тяхното бъдеще. Между 14 март и 14 април 2025 г. в Обединеното кралство и в 13 европейски държави[1], в които са настанени най-малко 10 000 сирийски бежанци и/или лица, търсещи международна закрила, беше проведено анонимно, самостоятелно попълнено онлайн проучване. В рамките на това проучване сирийските бежанци и лицата, търсещи международна закрила, бяха попитани дали възнамеряват да останат в приемащата държава или да се върнат в Сирия, какви фактори влияят върху решенията им, каква информация им е необходима, за да вземат напълно информирани решения, и дали се интересуват от посещения в Сирия, както и други теми. **Общо 3 736 лица попълниха проучването, което представлява 17 378 членове на домакинства.**

Освен това **бяха проведени дискусии във фокус групи с над 150 сирийски бежанци и лица, търсещи международна закрила,** в следните осем държави: Австрия, Кипър, Франция, Германия, Гърция, Швеция, Швейцария и Обединеното кралство. Настоящият доклад представя основните заключения от проучването и дискусиите във фокус групи.

[1] Участващи европейски държави: Австрия, Белгия, България, Кипър, Дания, Франция, Германия, Гърция, Норвегия, Швеция, Швейцария, Нидерландия и Обединеното кралство

Демографски профили

ВЪЗРАСТ И ПОЛ НА РЕСПОНДЕНТИТЕ

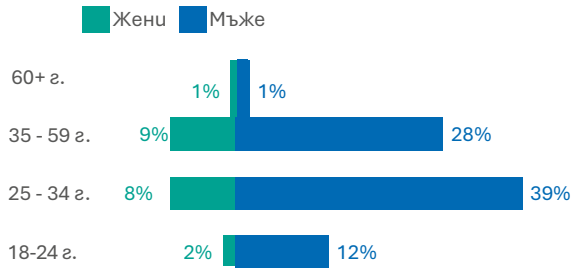

По-голямата част от анкетираните са мъже (80%) и повечето от тях са на възраст между 25 и 59 години, с малък дял са по-младите (18-24 години) и само малка част от по-възрастните (60 и повече години).

СЪСТАВ НА ДОМАКИНСТВАТА

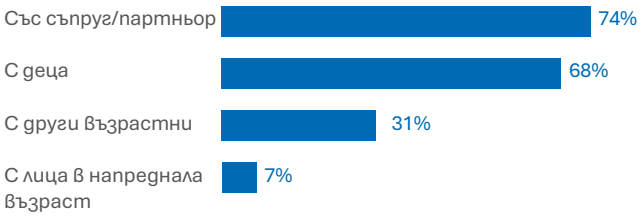

Техните домакинства се състоят средно от 3,4 члена, въпреки че около една трета от тях се състоят само от един човек. Повече от две трети от тях живеят със съпруг/партньора си и с поне едно дете.

НАСТОЯЩ ПРАВЕН СТАТУТ НА РЕСПОНДЕНТИТЕ*

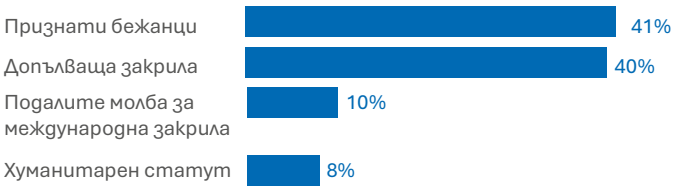

* поради закръгляне процентите може да не достигнат 100

Сред бежанците, обхванати от проучването, има равномерно разпределение между тези, които притежават статут на бежанец, и тези, на които са предоставени допълнителни форми на закрила, като по-малка част от тях имат разрешение за пребиваване по хуманитарни причини. Сред респондентите със статут на бежанец или допълнителна форма на закрила 75% съобщават, че имат временно разрешение за пребиваване.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО МЯСТО НА ПРОИЗХОД

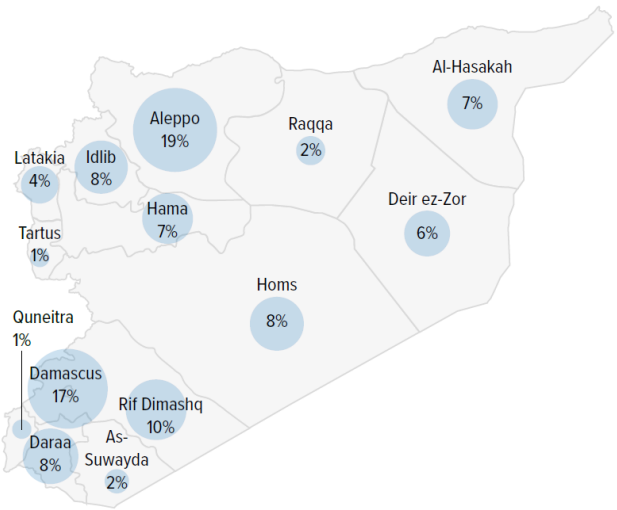

Повече от една трета от анкетираните са родом от провинция Алепо и Дамаск, въпреки че в проучването са представени анкетирани от всички други провинции в Сирия.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО ГОДИНА НА ПРИСТИГАНЕ В ПРИЕМАЩАТА ДЪРЖАВА СПРЯМО РАЗВИТИЕ НА МОЛБИТЕ ЗА МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА В ЕВРОПА

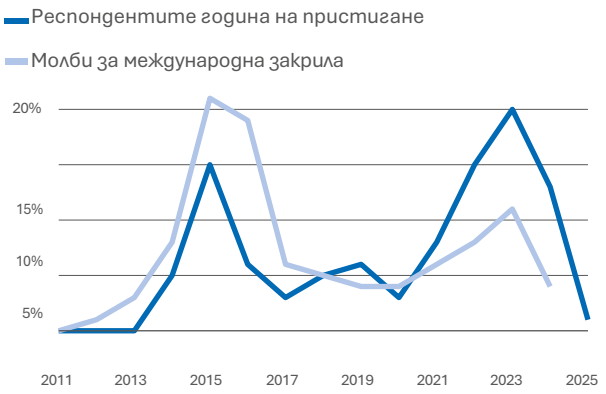

Разпределението на анкетираните по година на пристигане в настоящата приемаща държава показва два основни пика, които съвпадат с развитието на молбите за международна закрила в региона: първият от 2014 г. до 2016 г. (26% от всички анкетирани) и вторият от 2021 г. до 2024 г. (55%). По-големият дял на респондентите, пристигнали през този по-късен период - в сравнение с дяла, наблюдаван при молбите за международна закрила - може да се обясни с факта, че много сирийци, пристигнали през по-ранните години, след това са се натурализирали и следователно са извън целевата група на проучването.

ОСНОВНА ДЕЙНОСТ НА РЕСПОНДЕНТИТЕ В ПРИЕМАЩАТА ДЪРЖАВА

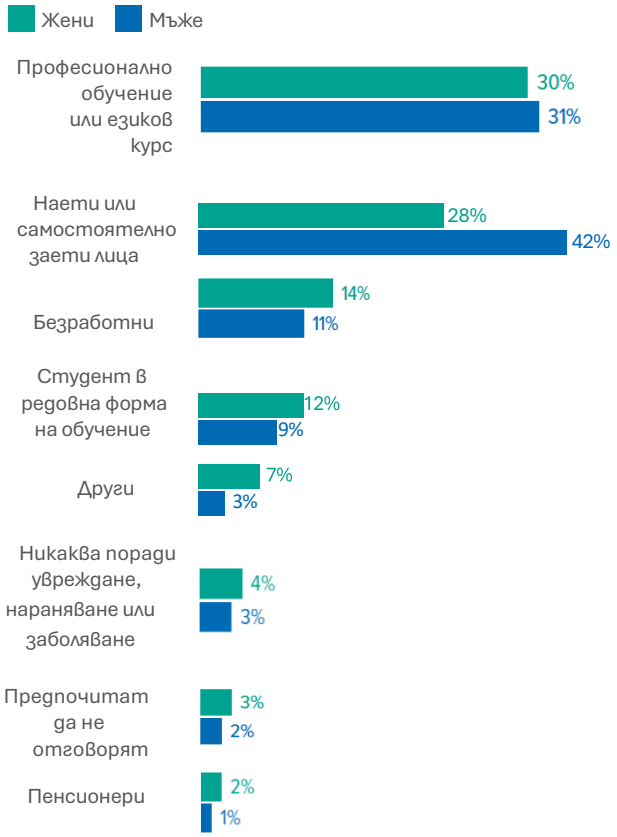

Значителен дял от анкетираните са на пазара на труда, като 40% от тях са наети или самостоятелно заети. Освен това 31% са записани на професионално обучение или езикови курсове, а 10% - във висше учебно заведение. Мъжете са по-склонни да работят, отколкото жените (42 срещу 28 процента).

Намерения за следващите 12 месеца

НАМЕРЕНИЯ ПРЕЗ СЛЕДВАЩИТЕ 12 МЕСЕЦА

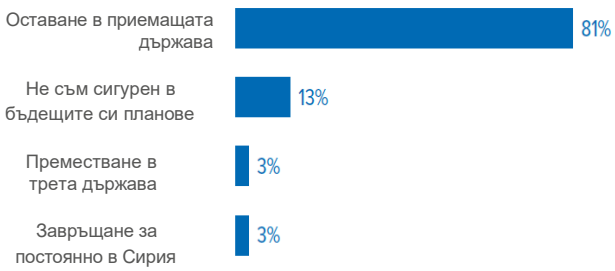

Оставане в приемащата държава

Сред тези, които възнамеряват да останат в настоящата приемаща държава, преобладаващото мнозинство посочват безопасността и сигурността, както и достъпа до услуги и желанието да запазят правния си статут като основни причини, следвани от социално-икономическата интеграция, по-добрите жилищни условия и възможностите за работа в приемащата страна.

От сирийските бежанци които бяха анкетирани, 81% планират да останат в настоящата приемаща държава през следващите 12 месеца, като мнозинството (93%) посочват безопасността и сигурността като основна причина за намерението си да останат. По време на дискусиите във фокус групите много от участниците изразиха притесненията относно проявленията на насилие в Сирия, включително отвличания, убийства и произволни арести, които често се дължат на етническо или политическо напрежение. Дори в райони, които се възприемат като относително стабилни, като Дамаск, се съобщава за сериозни проблеми със сигурността, а граничните райони в близост до Ливан и Турция се считат за особено опасни.

Няколко участника отбелязаха наличието на оръжия, оставени от членове на предишния режим, което допринася за преобладаващата нестабилност.

Често бяха изтъквани заплахи срещу етнически малцинства, включително кюрди и алауити. Много от участниците в дискусиите във фокус групите се опасяват от целенасочено насилие, включително от страна на собствените им общности, заради отхвърляне на етническото разделение или насилието. Едно кюрдско семейство например сподели, че техни роднини са били неоснователно задържани и измъчвани, а имуществото им е било конфискувано, поради което не са се чувствали в безопасност да се завърнат.

От тези, които планират да останат в приемащата държава, 88% посочват запазването на правния статут като много важна причина, което го прави вторият най-често съобщаван фактор за вземане на решение. Проучванията от дискусиите във фокус групите разкриват, че бежанците често изпитват сериозна нужда да поддържат правния си статут в приемащите страни, тъй като той им осигурява чувство за сигурност и дългосрочна стабилност.
Те се опасяват, че без него ще загубят възможността да се върнат, ако отидат в Сирия и условията там отново се влошат. За бежанците, които са си осигурили препитание и са придобили собственост в приемащата държава, желанието да запазят правния си статут е свързано и с опазване на живота, който са създали.

По-добрият достъп до услуги също е посочен като много важна причина от 85% от тези, които планират да останат в приемащите държави през следващите 12 месеца - което го прави третият най-често съобщаван фактор.

МОТИВИ ЗА ОСТАВАНЕ В НАСТОЯЩАТА ПРИЕМАЩА ДЪРЖАВА

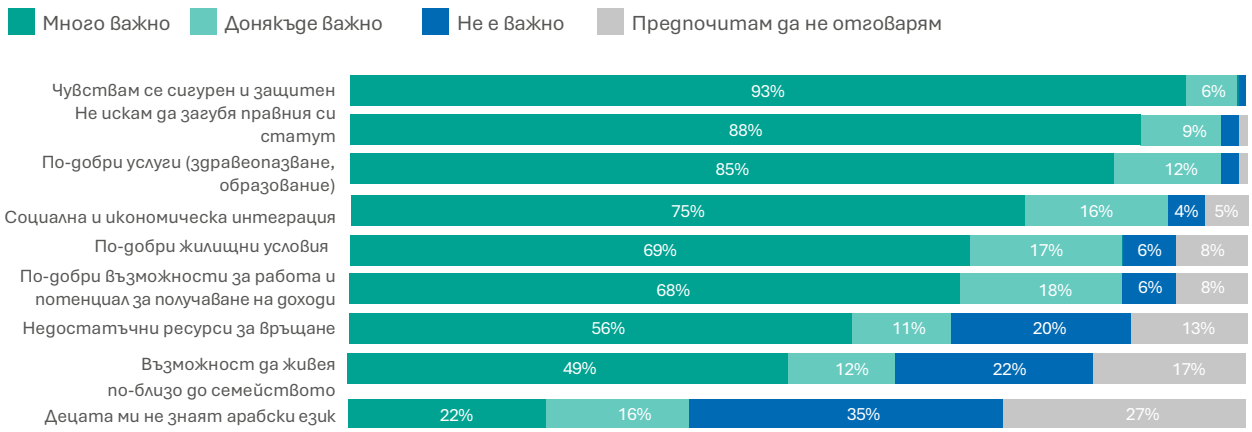

По време на дискусиите във фокус групите участниците многократно посочиха масовото разрушение на инфраструктурата в Сирия като основна пречка за завръщането им. Бяха изтъкнати сериозни проблеми с основни услуги като електроснабдяване, водоснабдяване и образование. Ограниченият достъп до здравни грижи се откроя като сериозен проблем, особено за хора с хронични заболявания и възрастни хора. В няколко държави участниците споделиха, че решението на техните семейства да останат е било силно повлияно от необходимостта да осигурят адекватна медицинска помощ за близки със специфични нужди. Мнозина подчертаха, че здравната инфраструктура в Сирия е сериозно засегната, което прави достъпът до медицинска помощ изключително труден, включително поради дългите часове за чакане, недостига на основни лекарства и липсата на медицинско оборудване.

Освен това 75% от бежанците, които не планират да се завърнат, посочват социалната и икономическата интеграция в приемащите ги държави като основен мотивиращ фактор, което го прави четвъртата най-често посочвана причина. Дискусиите във фокус групите допълнително подчертаха ролята на успешната интеграция при формирането на решенията за оставане. Във Франция например участниците отбелязаха, че тези, които са изградили стабилен живот и са добре интегрирани, е по-вероятно да останат, докато лицата, които не са успели да направят това, може да са по-склонни към завръщане. Родителите също изразиха загриженост относно преместването на децата им, като подчертаха, че много от тях са родени в приемащата държава или са пристигнали в ранна възраст, говорят местния език и нямат необходимите за образованието в Сирия умения по арабски език. Като се има предвид, че образователната система в Сирия е предимно на арабски език, участниците отбелязаха, че завръщането ще представлява значително предизвикателство. Един от участниците изтъкна, че ако се върнат в Сирия, децата им ще загубят всичко, което са постигнали досега, включително обучение по медицина и инженерство.

По-добрите жилищни условия (69%) и възможностите за препитание (68%) също бяха посочени като важни фактори, които влияят върху решението да останат в приемащите държави. По време на дискусиите във фокус групите участниците споменаха, че много от тях нямат домове, в които да се върнат, тъй като имотите им са били разрушени или продадени, за да се финансира бягството им. В Кипър например някои участници споменаха, че нямат жилище в Сирия и предпочитат да останат, докато могат да си позволят да го възстановят. Други повториха това мнение, заявявайки, че са загубили всичко по време на войната и няма къде да се върнат. По-специално жените са изправени пред особени уязвимости. Много от тях нямат имущество на свое име, тъй като по традиция собствеността принадлежи на родините от мъжки пол. Както се изрази един от участниците, "90% от жените няма да имат къща на свое име".

Участниците изтъкнаха също така сериозната липса на възможности за работа и невъзможността да се посрещнат основните нужди в Сирия. В Германия и Обединеното кралство например някои участници споменаха, че повечето сирийци, живеещи там, подпомагат финансово семействата си у дома, което прави решението за завръщане не само индивидуално, но и решение, което може да повлияе финансово на техните роднини.

> "Не можем да вземем окончателно решение три месеца след като 14-годишната война е приключила. Трябва да останем предпазливи." *Участник в дискусия във фокус група*

Бежанците се страхуват от загуба на правния си статут

Дискусиите във фокус групите разкриха, че сред бежанците е широко разпространена загрижеността за загубата на правния им статут в приемащите страни, което предизвиква безпокойство. В Австрия много от участниците изразиха опасения от започването на процедури за прекратяване и замразяване на процесите на събиране на семейства. Тази несигурност се отразява на способността им да се интегрират и оказва влияние върху децата им, които се борят с нестабилността. Една майка сподели, че синът ѝ, който е трябвало да учи турски език, когато са били в Турция, сега отказва да ходи на училище, защото не вижда смисъл да учи нов език, ако не могат да останат в Австрия. Подобни опасения относно загубата на правен статут бяха изразени в Кипър, Швеция, Швейцария и Обединеното кралство.

Правната несигурност, произтичаща от преустановяването на обработката на молбите за международна закрила, също се очертава като основно притеснение за търсещите международна закрила в множество държави. Много лица чакат решение по молбата си с години, което ограничава достъпа им до права като трудова заетост. Участниците в дискусиите във фокус групите подчертаха, че е важно да бъдат информирани за статуса на молбите им за международна закрила, за да могат да правят планове за бъдещето.

В допълнение към правната несигурност, търсещите международна закрила съобщават, че са изправени пред предизвикателства, свързани с условията на приемане. В някои държави се съобщава за трудни условия на приемане, като например за неподходящи жилищни помещения, лоша хигиена и ограничен достъп до основни услуги като здравеопазване.

Завръщане в Сирия

Сред малката част от респондентите, които възнамеряват да се завърнат за постоянно в близко бъдеще, основните мотиви са събиране със семейството и приятелите, достъп до имуществото им, осигуряване на възможности за работа или препитание и усещане, че сигурността се е подобрила.

Сред тези, които съобщават за намеренията си да се завърнат за постоянно в Сирия, повече от половината са направили конкретни приготовления за завръщането си.

Освен това 52% възнамеряват да направят това с всички членове на семейството си, докато 29% планират да се завърнат сами.

ПОДГОТВЯЛИ ЛИ СТЕ СЕ ЗА ЗАВРЪЩАНЕТО СИ В СИРИЯ

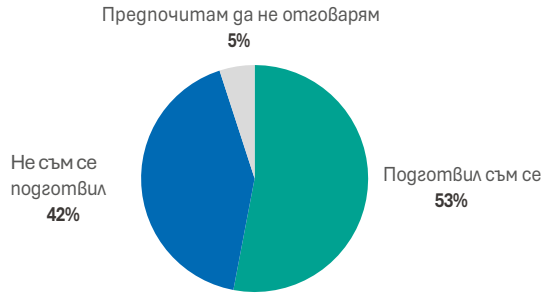

С КОГО ПЛАНИРАТЕ ДА СЕ ЗАВЪРНЕТЕ?

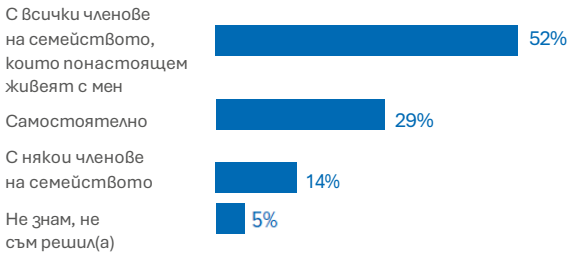

В повечето случаи участниците съобщават, че решенията за завръщане в Сирия се вземат колективно в рамките на семейството. Дискусиите със сирийски жени в Кипър обаче разкриха значителни разлики в процеса на вземане на решения. В редица случаи мъжете бяха описани като водещи и понякога едностранно предприемащи мерки за завръщане. Една жена сподели, че съпругът ѝ вече е направил приготовления тя и децата им да се върнат в Сирия, въпреки нейното несъгласие. Тя се страхувала, че ако не се съгласи, ще остане без финансова подкрепа в Кипър. Тези опасения бяха подкрепени от други участници, които смятаха, че способността им да повлияят на решенията в домакинството е ограничена както от икономическата зависимост, така и от социалните очаквания.

Много жени споменават и по-обширни общностни модели, като заявиха, че познават други хора, които са били принудени да се върнат. Една от участничките разказва, че е видяла в имиграционните служби жена с осем деца, която плачела и молела съпруга си да не ги изпраща обратно в Сирия, но безуспешно. Друга описва приятелка, който е била принудена да се завърне в Сирия и след това е изразила силно желание да се върне в Кипър.

В някои случаи тези решения са били повлияни от икономически фактори, които изглежда са довели до преждевременно връщане. Участниците описаха ситуации, в които финансови затруднения, като загуба на социални помощи или ниски заплати, са накарали семействата да обмислят завръщане. Например една жена е обяснила, че съпругът ѝ е планирал да изпрати нея и децата им обратно в Сирия, след като социалните им помощи са били прекъснати в приемащата държава, заявявайки, че не могат да си позволят да останат. Друга отбеляза, че в Сирия малка сума пари може да изхрани едно семейство за един месец, поради което завръщането изглежда икономически практично, въпреки продължаващите опасения относно безопасността и достъпа до услуги.

Тези заключения подчертават важността на подходящи системи за подкрепа и предпазни мерки, които гарантират, че всички членове на семейството, включително жените, могат да участват пълноценно в решенията за завръщане или оставане.

МОТИВИ ЗА ПОСТОЯННО ЗАВРЪЩАНЕ В СИРИЯ*

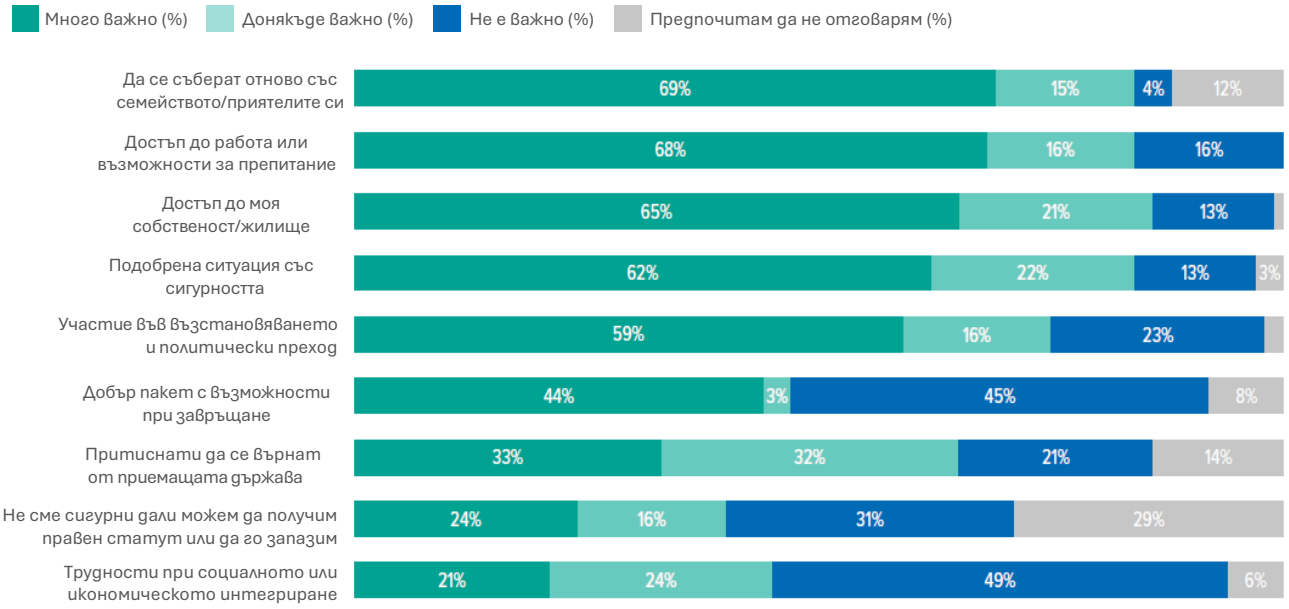

* Заключенията следва да се считат за индикативни поради малкия размер на извадката от лица, които възнамеряват да се върнат (по-малко от 100).

Възможности за връщане в бъдеще

По време на дискусиите във фокус групите безопасността се очертава като основен фактор за участниците, когато обмислят възможността да се завърнат в Сирия в бъдеще.

Мнозина признаха, че пътят към безопасна и демократична Сирия остава дълъг и несигурен. Бяха изразени притеснения както за целенасочено, така и за безразборно насилие, като мнозина подчертаха, че продължаващата нестабилност не позволява да се предвиди как ще се развие ситуацията. В допълнение, участниците от малцинствените групи изтъкнаха специфичната уязвимост, пред която са изправени, и подчертаха необходимостта от целенасочена подкрепа и закрила, ако някога обмислят завръщане.

Достъпът до основни услуги, като например жилищно настаняване, здравеопазване, електричество и образование, често беше изтъкван от участниците като важно изискване за всяко потенциално завръщане в Сирия. Икономическите съображения са също толкова важни. Възможностите за трудова заетост, по-специално, бяха разглеждани като ключов фактор при вземането на решение дали да се завърнат, като много участници заявиха, че биха обмислили завръщане само ако имат работа.

Някои от тях подчертаха важността на намирането на работа в тяхната област на компетентност, не само заради доходите, но и за да допринесат за възстановяването на своите общности. Други изтъкнаха необходимостта от по-обширна икономическа подкрепа, включително премахване на санкциите и увеличаване на помощта за развитие и хуманитарната помощ за сирийското правителство. Достъпът до официални документи, включително паспорти, също беше посочен като решаващ за възможността за завръщане в бъдеще.

Участниците в дискусиите във фокус групите бяха попитани и за видовете помощ, от която биха имали нужда в случай на бъдещо завръщане в Сирия. Финансовата подкрепа се очертава като основен приоритет, особено за покриване на пътни разходи като самолетни билети и за подпомагане на реинтеграцията им. Подкрепата за намиране на жилище и препитание беше многократно споменавана, като участниците подчертаха необходимостта от подходящо жилище и устойчив доход, за да възстановят живота си. Някои изразиха интерес към започване на бизнес, включително с оглед на търсенето на работа в строителния сектор в Сирия.

Посещения в Сирия с цел опознаване

ИНТЕРЕС КЪМ ПРОВЕЖДАНЕ НА ПОСЕЩЕНИЯ С ЦЕЛ ОПОЗНАВАНЕ

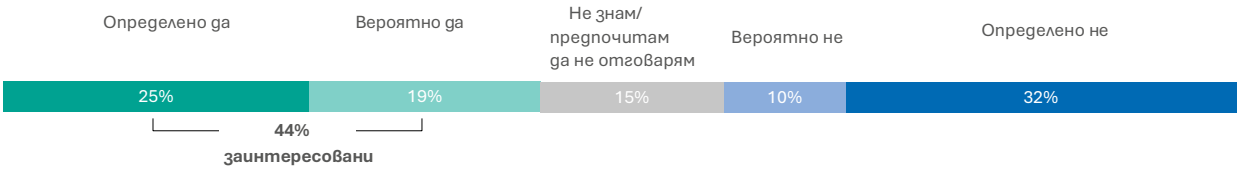

От анкетираните бежанци 44% изразяват интерес към посещения в Сирия, за да оценят възможността за постоянно завръщане. Дискусиите във фокус групите допълнително подчертаха преобладаващия интерес към такива посещения. Например участниците в Австрия съобщиха, че са провели анкета в WhatsApp сред своята общност, която е показала силен интерес към посещенията с цел опознаване. По подобен начин участник от дискусия във фокус група в Обединеното кралство сподели, че по време на неотдавнашна среща със 150 сирийци 87% от семействата са изразили желание да пътуват до Сирия и да преценят ситуацията.

За много от тях тези посещения са от съществено значение за укрепване на връзката с родината, за установяване на настоящите условия на място и за вземане на решение дали завръщането би било осъществимо. Някои участници отбелязаха, че дори и когато членове на семейството им вече живеят в Сирия, остава важно да се отиде лично и да се провери ситуацията. Такива посещения биха им позволили да проверят състоянието на домовете си, да преценят дали имотите са били повредени или унищожени, да проверят наличието на възможности за работа и да извършат административни процедури, които не могат да бъдат изпълнени от чужбина.

За тези, които проявяват интерес към посещения в Сирия, основните възпиращи фактори са страхът от загуба на правния им статут и опасенията за сигурността.

ФАКТОРИ, КОИТО БИХА МОГЛИ ДА ПОПРЕЧАТ НА ПОСЕЩЕНИЯТА В СИРИЯ С ЦЕЛ ОПОЗНАВАНЕ

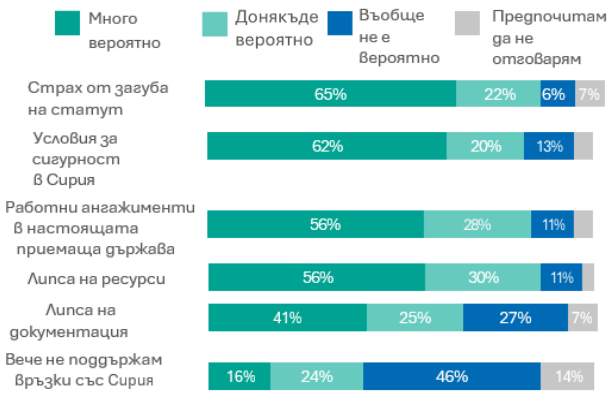

Въпреки големия интерес към посещения в Сирия, бежанците посочват различни фактори, които им пречат да осъществят такива посещения. Основният възпиращ фактор, посочен от 65% от заинтересованите от посещения с цел опознаване, е страхът от загуба на правен статут в приемащите държави. За сравнение, по-голям дял от бежанците в Австрия (78%) посочват това опасение, вероятно свързано с образуването на процедура за прекратяване на статута. След падането на бившия режим в Сирия през декември 2024г. значителен брой лица, ползващи се с международна закрила в Австрия, са били уведомени, че правният им статут се преразглежда с оглед на промените в обстоятелствата в тяхната държава на произход.

Във връзка с това дискусиите във фокус групите в няколко държави показаха общо притеснение, че едно кратко посещение може да се възприеме като сигнал, че Сирия е в безопасност, което може да доведе до прекратяване на правния статут. Една жена обясни, че молбата ѝ да пътува до Сирия, за да посети 97-годишния си баща, е била отхвърлена и тя е била предупредена, че това ще застраши правния ѝ статут. Друга участничка разказа за семейството си, което имало право да посети Сирия законно, но се е въздържало от страх, че това може да е "капан". Страхът от загуба на правния статут се засилва допълнително от липсата на официална и надеждна информация относно въздействието на посещенията с цел опознаване върху правния статут.

Друга съществена пречка, за която съобщават 62% от заинтересованите от временни посещения, е положението със сигурността в Сирия. Тази загриженост беше повторена и от участниците в дискусиите във фокус групите, особено от членовете на кюрдските и други малцинствени групи, които съобщават, че дори едно кратко завръщане в Сирия би представлявало сериозна заплаха за живота им. Други се страхуват от заплахата от екстремистки групи, отвличания и актове на отмъщение, които според тях могат да се случат във всеки един момент. Един от участниците спомена за съобщения за семейство, отвлечено на контролно-пропускателен пункт по време на скорошно посещение, което затвърдило решението им да не поемат риска.

Липсата на финансови средства и документация също бяха посочени като пречки за провеждането на посещения с цел опознаване. По време на дискусиите във фокус групите, някои участници споменаха високите разходи за пътуване и лошата инфраструктура в Сирия, които правят посещенията както финансово, така и логистично предизвикателство.
Освен това беше съобщено за липсата на официални сирийски документи и за забавяне при получаването на необходимите документи за пътуване, като например такива, които са необходими по Конвенцията за документите за пътуване (CTDs). В някои случаи лицата споменават, че са чакали повече от година, за да получат своите CTDs, което прави невъзможно планирането на каквото и да е пътуване.

> "Ако имах възможност да отида, щях да го направя. С удоволствие бих видял улиците, хората и бих искал да разбера какво би било завръщането в Сирия"
>
> *Участник в дискусия във фокус група*

Нужда от информация

Нужда от информация за тези, които планират да останат в приемащите държави

За 81% от анкетираните бежанци, които съобщават, че планират да останат в приемащата държава през следващите 12 месеца, основните информационни нужди са свързани с устойчивостта или потенциалната загуба на правния им статут.

ПОЛЕЗНОСТ НА ИНФОРМАЦИЯТА СРЕД БЕЖАНЦИТЕ, КОИТО ВЪЗНАМЕРЯВАТ ДА ОСТАНАТ В НАСТОЯЩАТА ПРИЕМАЩА СТРАНА

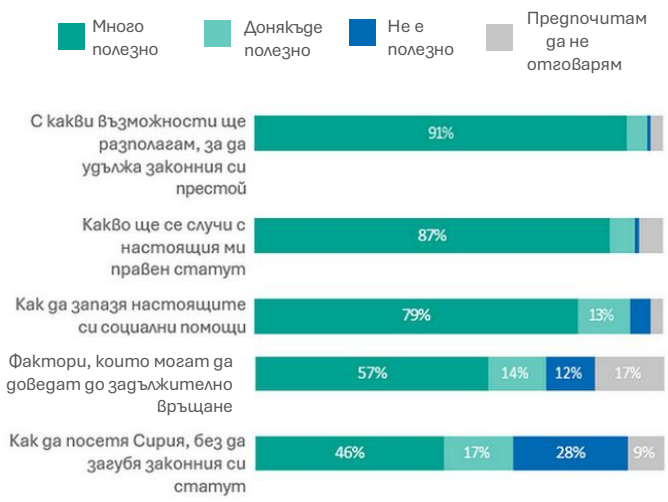

По време на дискусиите във фокус групите участниците многократно споменаха липсата на ясна, официална комуникация от страна на приемащите правителства относно техния правен статут, процедурите за предоставяне на международна закрила и потенциалните промени в правата им за пребиваване. В резултат на това те често трябва да разчитат на неофициални канали за комуникация, като например семейството, приятелите и социалните медии. Тези източници обаче обикновено са ненадеждни, непълни и понякога подвеждащи. Бежанците изразяват силно предпочитание да получават информация по официалните правителствени канали. Освен това много от тях посочиха, че се доверяват на информация от организации като Червения кръст, ВКБООН и правни клиники за бежанци, които предоставят правни съвети и консултации относно процедурите за предоставяне на международна закрила.

Информационни нужди на лицата, които планират да се завърнат за постоянно в Сирия

Сред трите процента от анкетираните, които планират да се завърнат за постоянно в Сирия в близко бъдеще, основните информационни нужди са свързани с наличната помощ за транспортирането им до Сирия, как да си осигурят или подновят сирийските си документи за самоличност, формалностите при влизане, както и наличната подкрепа за реинтеграция след пристигането. След това интересът се насочва към това дали придобитите в чужбина квалификации ще бъдат признати. Като се има предвид обаче ограниченият брой респонденти, които са посочили планове за постоянно завръщане, тези заключения следва да се разглеждат по-скоро като индикативни, отколкото като представителни за всички, които обмислят завръщане.

ПОЛЕЗНОСТ НА ИНФОРМАЦИЯТА СРЕД БЕЖАНЦИТЕ, КОИТО ВЪЗНАМЕРЯВАТ ДА СЕ ЗАВЪРНАТ В СИРИЯ

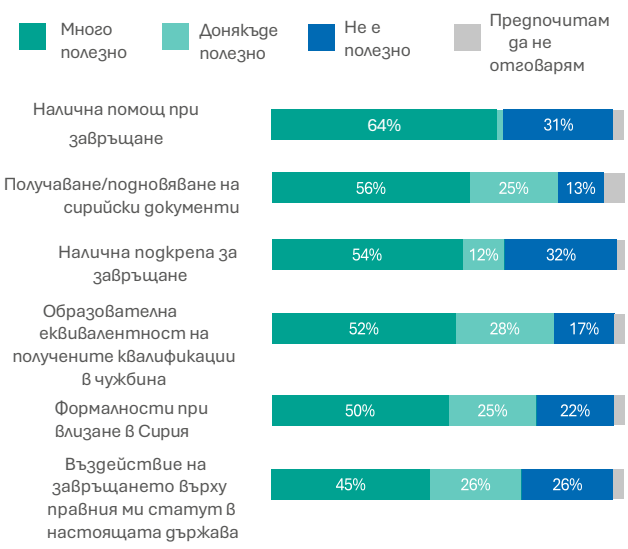

Приложение: Методология[1]

Между 14 март и 14 април 2025 г. ВКБООН проведе анонимно, самостоятелно попълнено онлайн проучване, за да установи намеренията на сирийските бежанци, пребиваващи в 13 европейски държави[2], които са приели поне 10 000 сирийски бежанци и лица, търсещи международна закрила. Въпросникът (арабска, английска и кюрдска версия) изискваше 5-10 минути за попълване и автоматично отсяваше: а)респондентите, които не се самоопределят единствено като сирийски граждани, и б) сирийските респонденти, които не са бежанци или лица, търсещи международна закрила. Националните офиси в държавите разпространиха линк към проучването чрез уебстраниците на ВКБООН за помощ, каналите в социалните мрежи, организациите, ръководени от бежанци, и мрежите в общността, с молба към участниците да го споделят допълнително с членове на диаспората (извадка "снежна топка").

Бяха регистрирани общо 3,736 валидни отговора. Най-много отговори бяха получени от Нидерландия (1,331 отговора, 36%). Австрия (807 отговора, 22%), Германия (372 отговора, 10%), Кипър (297 отговора, 8%) и Обединеното кралство (267 отговора, 7%).

За целите на регионалния анализ всеки отговор на анкетата беше взет под внимание, за да отрази пропорционалния размер на регистрираните сирийски бежанци и лица, търсещи международна закрила, в страната на пребиваване на респондента (статистически данни за населението на ВКБООН, края на 2024г.), така че държавите, приемащи повече сирийци, имаха по-голяма тежест в общия анализ на резултатите.

Поради несигурния характер на проучването резултатите не могат непременно да се считат за представителни за всички сирийски бежанци и лица, търсещи международна закрила в Европа, и следва да се разглеждат само като индикативни заключения.

За да се контекстуализират тези заключения, осем операции на ВКБООН по държави (в Австрия, Кипър, Франция, Германия, Гърция, Швеция, Швейцария и Обединеното кралство) проведоха дискусии във фокус групи с над 150 бежанци и лица, търсещи международна закрила, като използваха обща насочваща информация и насочващи въпроси. Повечето сесии следваха препоръчителния формат от 8-12 участници (отделни групи само за жени, където това беше възможно) и продължиха около 45 минути в безопасна и поверителна обстановка. Координаторите получиха устно информирано съгласие и през цялото време прилагаха принципа „не вреди“. Записките бяха анонимизирани за целите на тематичния анализ.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО НА ОТГОВОРИТЕ ПО ПРИЕМАЩИ ДЪРЖАВИ

[2] Участващи европейски държави: Австрия, Белгия, България, Кипър, Дания, Франция, Германия, Гърция, Норвегия, Швеция, Швейцария, Нидерландия и Обединеното кралство. Допълнителни отговори бяха получени в Хърватия, Ирландия, Италия, Люксембург, Малта и Румъния в резултат на извадката "снежна топка".

НАМЕРЕНИЯ И ПЕРСПЕКТИВИ НА СИРИЙСКИТЕ БЕЖАНЦИ И ТЪРСЕЩИТЕ МЕЖДУНАРОДНА ЗАКРИЛА В ЕВРОПА

май 2025г.

Регионално бюро на **ВКБООН** за Европа
rbeext@unhcr.org
www.unhcr.org/europe

За допълнителна информация посетете портала за оперативни данни на ВКБООН за Украйна:
https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine